

Rapport

Een onderzoek naar de wijze waarop de gemeente Leusden heeft gehandeld in verband met de inschrijving van een derde op het adres van verzoekster.

Oordeel

Op basis van het onderzoek vindt de Nationale ombudsman de klacht over de gemeente Leusden gegrond.

Datum: 7 maart 2016

Rapportnummer: 2016/021

WAT IS DE KLACHT?

Verzoekster klaagt erover dat de gemeente Leusden niet zorgvuldig heeft gehandeld in verband met de inschrijving in de Basisregistratie personen (BRP) van een persoon op verzoeksters adres.

WAT IS ER GEBEURD?

Verzoekster woonde in een door haar gehuurde woning en was voornemens om op 3 september 2014 te verhuizen. De eigenaar zou weer in het huis gaan wonen. Op 20 augustus 2014 deed hij alvast aangifte van de verhuizing. Overeenkomstig de opgegeven verhuisdatum, heeft de gemeente de adreswijziging doorgevoerd in de BRP met ingang van 1 september 2014.

Op het laatste moment ging de verhuizing van verzoekster en de nieuwe bewoner niet door. Verzoekster bleef nog enige tijd in het huis wonen en de nieuwe bewoner betrok het huis pas rond 8 oktober 2014. In de loop van september 2014 bleek dat verzoeksters toeslagen waren beëindigd. De Belastingdienst gaat in principe uit van de huishoudsamenstelling zoals volgt uit de BRP. Daaruit bleek dat verzoekster en de eigenaar op het adres samenwoonden.

Verzoekster heeft op 22 september 2014 de gemeente gebeld en gevraagd om correctie van de inschrijving; de man woonde immers niet met haar samen. De gemeente gaf aan dat een aanpassing met terugwerkende kracht volgens de wet niet mogelijk is. Wel stuurde de gemeente haar een digitaal verhuisformulier, zodat verzoekster zich op een ander adres kon inschrijven. Met ingang van 22 september 2014 is dat gebeurd.

Verzoekster wendde zich op 23 september 2014 tot de Nationale ombudsman. Hij nam contact op met de gemeente om te bezien of er een oplossing mogelijk was. De gemeente bood in reactie daarop aan om een brief op te stellen voor verzoekster, waarin werd bevestigd dat de nieuwe bewoner pas in oktober 2014 is verhuisd. Verzoekster zou die brief kunnen overleggen aan de Belastingdienst.

De ombudsman heeft van de Belastingdienst begrepen dat na behandeling van het bezwaarschrift, het recht op en de hoogte van de toeslag is hersteld op basis van de werkelijke woonsituatie.

Wat is de klacht van verzoekster?

Verzoekster klaagt erover dat iemand zich zonder haar toestemming heeft ingeschreven op haar adres. De gemeente heeft haar niet geïnformeerd en de inschrijving is niet in overeenstemming met de feitelijke situatie. Ook de nieuwe bewoner bevestigt dat hij pas rond 8 oktober is verhuisd. Verzoekster vindt dat de gemeente dit met terugwerkende kracht moet corrigeren, zodat haar toeslagen alsnog worden uitbetaald.

Hoe reageert de gemeente op de klacht?

Bij een inschrijving in de BRP wordt in principe uitgegaan van de juistheid van de aangifte, tenzij er reden is voor twijfel. In het verleden werd om toestemming van de huidige bewoners gevraagd, maar daarover ontving de gemeente de klacht dat dit een overbodige bureaucratische handeling was. De gemeente heeft het beleid daarop aangepast. Om de procedure zo eenvoudig mogelijk te houden en de administratieve lasten voor de burger zo laag mogelijk te houden, vraagt zij geen bewijs, ook niet in de vorm van een huur- of koopovereenkomst. Wel wordt, in overeenstemming met de Handleiding Uitvoeringsprocedures¹, aan de nieuwe bewoner een bevestiging van de inschrijving gestuurd op het nieuwe adres. Wanneer deze brief retour komt, is dat aanleiding om het adres in onderzoek te zetten.

De gemeente vindt bovendien dat zij, gelet op de stringente wettelijke bepalingen, voldoende heeft gedaan toen bleek dat de inschrijving niet overeenkwam met de feitelijke situatie. Er is onderzocht of het mogelijk is om de inschrijving met terugwerkende kracht ongedaan te maken. Gelet op artikel 2.20 van de Wet basisregistratie personen (Wbrp) kan dat echter niet. Bij een tijdige melding van de verhuizing, wordt de in de aangifte vermelde datum van adreswijziging opgenomen in de BRP. Als de aangifte meer dan vijf dagen na de feitelijke verhuisdatum wordt doorgegeven, dient de dag van aangifte opgenomen te worden als datum van inschrijving. Bij een ambtshalve aanpassing wordt als datum van adreswijziging opgenomen, de dag waarop de betrokkene is geïnformeerd over de wijziging. Verzoekster heeft verzocht om zelf vanaf 1 september 2014 op een ander adres ingeschreven te worden, maar gelet op deze bepalingen is dat ook geen optie. Wel heeft de gemeente een brief opgesteld waarin staat dat de verhuizing van de eigenaar feitelijk pas op 8 oktober 2014 heeft plaatsgevonden, om voor te leggen aan de Belastingdienst. De gemeente heeft daarna niets meer van verzoekster vernomen.

WAT IS HET OORDEEL VAN DE NATIONALE OMBUDSMAN?

De Nationale ombudsman toetst de klacht aan het vereiste van goede voorbereiding. Dit vereiste houdt in dat de overheid alle informatie verzamelt die van belang is om een weloverwogen beslissing te nemen. Dat betekent onder meer dat een gemeente bij een wijziging in de BRP ook andere belanghebbenden betreft, indien de wijziging voor deze belanghebbenden mogelijk gevolgen heeft.

Verzoekster klaagt erover dat de gemeente bij de inschrijving van de nieuwe bewoner op haar adres enkel is uitgegaan van de aangifte van de nieuwe bewoner. Zij is over de inschrijving bovendien niet geïnformeerd. De Nationale ombudsman stelt vast dat uit de wet volgt dat een inschrijving in de BRP laagdrempelig is en dat een juiste registratie in hoge mate afhankelijk is van de getrouwheid van de aangifte van degene die verhuist. In

¹ De Handleiding Uitvoeringsprocedures (versie 2.2; d.d. 31 augustus 2015) is een richtlijn van de Rijksdienst voor Identiteitsgegevens voor medewerkers BRP.

principe is de aangifte van de burger die verhuist leidend; alleen wanneer aannemelijk is dat de aangifte onjuist is, is dat anders (art. 2.20 Wbrp). Gemeenten kunnen aan de burger die een verhuizing doorgeeft, vragen om bewijsstukken te overleggen, maar zij zijn daartoe niet wettelijk verplicht (art. 2.45 Wbrp).

Uit de wet volgde dus geen verplichting voor de gemeente om nadere bewijsstukken te vragen van de nieuwe bewoner of om verzoekster te informeren. De Nationale ombudsman is echter van oordeel dat van gemeenten een extra inspanning verwacht mag worden om zeker te stellen dat een inschrijving juist is als er al iemand op het adres staat ingeschreven. Een foute BRP-inschrijving kan grote en onbedoelde gevolgen hebben voor de huidige bewoner, omdat verschillende overheidsinstanties, bijvoorbeeld de Belastingdienst en het Uitvoeringsinstituut werknemersverzekeringen (UWV), afhankelijk zijn van een juiste registratie van gegevens uit de BRP om hun beslissingen af te stemmen op de feitelijke situatie. De registratie in de BRP is medebepalend voor het recht op een uitkering. Dit leidde er in het geval van verzoekster toe dat de Belastingdienst haar toeslagen stopzette.

Daar komt bij dat, wanneer achteraf onzekerheid ontstaat over de juistheid van de inschrijving, het lastig is om dit nog te corrigeren. Uit jurisprudentie blijkt dat de mogelijkheden van een correctie met terugwerkende kracht beperkt zijn en dat onomstotelijk zal moeten vaststaan dat het gegeven feitelijk onjuist is.² Het is overigens niet aan de ombudsman om te beoordelen of de inschrijving in dit geval juist was. Het was aan de gemeente om te bezien of er in overeenstemming met de Wbrp de mogelijkheid bestond om het gegeven te corrigeren of daarbij een aantekening te plaatsen. Tegen beslissingen die samenhangen met de inschrijving staat rechtsbescherming open.

Gelet op de mogelijke gevolgen van een foute inschrijving voor de huidige bewoner, is de Nationale ombudsman van oordeel dat de huidige bewoner betrokken moet worden bij de inschrijving van een derde op zijn adres. De gemeente kan dan niet enkel uitgaan van de aangifte van degene die verhuist. Wanneer de gemeente verzoekster tijdig zou hebben betrokken, had zij aan de bel kunnen trekken toen de verhuizing niet plaatsvond. Een bevestigingsbrief, enkel gericht aan de nieuwe bewoner op het adres van verzoekster, is daartoe niet voldoende, omdat er verschillende redenen kunnen zijn voor de huidige bewoner om de brief niet retour te zenden.

De Nationale ombudsman heeft er wel met instemming kennis van genomen dat de gemeente een brief heeft opgesteld over de feitelijke woonsituatie van verzoekster, zodat zij deze brief kon overleggen aan de Belastingdienst. Hiermee heeft de gemeente zich oplossingsgericht opgesteld.

Gelet op het vorenstaande is de Nationale ombudsman van oordeel dat de gemeente in strijd heeft gehandeld met het vereiste van goede voorbereiding door verzoekster niet actief te betrekken bij de inschrijving in de BRP van een nieuwe bewoner op haar adres.

² Zie uitspraak van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State van 25 november 2015, zaaknummer 201502527/1/A3 en van 17 december 2014, zaaknummer 2014/05308/1/A3.

CONCLUSIE

De klacht over de onderzochte gedraging van de gemeente Leusden is gegrond, wegens schending van het vereiste van goede voorbereiding.

De Nationale ombudsman zal met de gemeente Leusden in gesprek gaan om te bespreken op welke wijze bewoners actief betrokken kunnen worden bij een inschrijving in de BRP van een derde op hun adres.

De Nationale ombudsman,

Reinier van Zutphen